

La complexitat dels barris de Font de la Pólvora i Sant Joan

Els barris de Sant Joan i de Font de la Pólvora van ser creats a les darreries del franquisme per substituir el barraquisme que hi havia als mateixos o en altres barris de les ciutats de Figueres i de Girona. Tot i que els habitatges pretenien ser un avenç important per als veïns d'aquests barris, les administracions no van ser conscients que el fet de reubicar-los en un mateix espai en cada un dels dos municipis podria generar uns riscos endogàmics. Les persones d'ètnia gitana que hi residien vivien, majoritàriament, de la ferralla i de la venda ambulant en mercats. Tot això dibuixava un espai peculiar i diferent dins de l'estructura urbanística de les dues ciutats.

Amb l'arribada de la democràcia, els ajuntaments de Figueres i de Girona van voler resoldre les mancances d'aquests barris. Uns barris mancats de serveis de tota mena on van fer escoles, pavellons i altres infraestructures que –tot i valorar-se com a necessàries– contribuïen a reforçar el concepte endogàmic de què parlem. Les administracions han invertit molts diners en aquests barris en quaranta anys de democràcia. I també hi ha abocat molts d'esforços en recursos humans, amb resultats desiguals.

Als anys vuitanta, alguns ciutadans d'aquests barris, cansats de veure que el negoci de la ferralla no els donava gaires diners, van derivar cap a la venda d'estupefaents, sobretot heroïna, cocaïna i també haixix. Els barris es van convertir en una mena de ciutats desendregades, sense normes d'urbanitat, on moltes vegades les forces policials evitaven entrar-hi a menys que es tractés de delictes greus.

Amb el traspàs de les competències de seguretat al cos de Mossos d'Esquadra, a Figueres i a Girona, el cos es va plantejar investigar els traficants i portar a terme actuacions operatives per a la seva detenció. Després de les detencions i prou sovint entrades a presó venia una època de calma. Una calma molt relativa, ja que, en poc temps, d'altres agafaven els negocis que els primers havien deixat.

El 2008 va arribar la crisi econòmica i amb ella les ocupacions de pisos. També va arribar un altre fet que es va generalitzar de mica a mica: punxar la llum. Aquesta connexió directa a la línia sense pagar el fluid elèctric permetia fer cultius de marihuana dins dels pisos dels barris esmentats a cost zero. El mercat de la marihuana va anar creixent i es venia al país, però sobretot a França. I moltes de les cases dels barris esmentats van deixar d'exercir d'habitatge per passar a ser cases de conreu. Les estufes i els ventiladors utilitzats per a la producció d'aquest estupefaent consumien una gran quantitat d'energia elèctrica que feia saltar tots els controls de l'empresa subministradora. Al mateix temps perjudicava terceres persones de bona fe del mateix barri o de barris propers. A Figueres el barri del Culubret i també el Juncària Parc. A Girona, els barris de Vila-roja o Mas Ramada.

I aquí és on ens trobem ara: veïns que paguen mensualment el rebut de la llum pateixen talls de subministrament que poden durar fins a cinc o sis hores per culpa d'aquells que sostrauen energia elèctrica de manera fraudulenta. Aquests veïns tenen tot el dret d'estar enfadats, tot. Ara bé, la solució no és tan fàcil.

El 2016/2017 els Mossos van dur a terme una investigació al barri de Sant Joan de Figueres en la qual van desmantellar una organització criminal anomenada Clan Capirote. Aquesta organització era una autèntica multinacional del conreu de marihuana. S'hi van comissar més de 425.000 euros, multitud d'estufes i ventiladors. Disposaven de soterranis que utilitzaven per a plantacions. Tenien una infraestructura empresarial composta per un responsable de jardineria, electricistes, personal de manteniment i de distribució. Es van detenir i

empresonar unes quantes persones. Davant de tota aquesta organització, la sentència va ser francament decebedora, ja que el tribunal no va poder imputar el blanqueig de capitals. Finalment, set anys de presó.

Les solucions per a aquests dos barris no són gens simples, ans al contrari. I no passen únicament per les solucions policials. Calen altres accions. Una ha de ser una reforma urbanística dels barris en profunditat que permeti esponjar els espais. Això requereix la redacció d'un projecte o, fins i tot, d'un pla de barris que tingui un aspecte més integral, com després explicaré. Es tractaria d'una acció d'envergadura que tindria una durada molt superior a un mandat municipal.

Entre aquestes actuacions de caràcter integral, les administracions han de tenir un pla de neteja potent, enjardinar, posar més llum... I no ho han de fer només una vegada; han de fer-se literalment pesats. Per altra banda, cal analitzar tots els elements que fan que el barri tingui aquest caràcter endogàmic: l'escola, la llar d'infants, el CAP, etc. Cal fer un esforç de socialització, que integri i mantingui complicitats amb la resta de la ciutat. Fàcil? Gens, però ho hem d'aconseguir.

En aquest sentit, vull citar una frase de la urbanista i activista Jane Jacobs del seu llibre *Muerte y vida de las grandes ciudades*: "Los distritos tienen que ayudar a llevar los recursos de la ciudad allí donde los barrios los necesitan; así como a traducir las experiencias de la vida real de los barrios en políticas y objetivos de la ciudad en su conjunto. Además han de cooperar en el mantenimiento de áreas viables y civilizadas, no sólo para sus residentes sino también para otros usuarios: trabajadores clientes, visitantes de la ciudad en su conjunto." És a dir, la gent del barri ha de poder sortir a fora i la gent de fora del barri ha de poder entrar-hi sentint-se còmoda, i sobretot, sentint-se ciutadans en majúscules de la mateixa ciutat.

I finalment, cal demanar un increment de les penes que estableix el Codi Penal espanyol. Les investigacions i actuacions dels Mossos d'Esquadra han d'anar acompanyades de majors condemnes. Per què els francesos venen aquí? Doncs perquè a França la producció de cànnabis es pot castigar amb penes de fins a vint anys de presó i multes de quantitat rellevant. Al país veí, el consum es castiga amb penes d'entre un i quatre anys de presó i multa en cas de reiteració. I, si s'associen al consum fraudulent de llum, la pena és molt més gran. A l'Estat espanyol la pena de frau elèctric és molt menor. I aquesta pena per defraudació és la que s'aplica tant per a la família que ha hagut d'ocupar un pis per necessitat com per als que punxen el corrent elèctric per al cultiu de marihuana.

El Departament d'Interior s'hi posa i s'hi ha posat, però no és l'únic departament que s'ha d'implicar en la necessària operació de reforma. Ni la Generalitat és l'única administració. Cal que totes les administracions, empreses subministradores i altres agents ens marquem un full de ruta i fem els deures. Tot plegat implica molta i molta feina. I torno a fer la pregunta: serà fàcil? Gens! Però això ja ho sabíem. Ara cal fer-ho possible.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 18-02-2019, Pàgina 20

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1555398-la-complexitat-dels-barris-de-font-de-la-polvora-i-sant-joan.html>